

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3320/2022. (VI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.127/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Horváth Gábor ügyvéd) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria Pfv.VI.21.127/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az indítványozó 2016. március 4-én szerződést kötött a Nemzeti Földalapkezelő Szervezettel (a továbbiakban: NFA) két szántó művelési ágú, 60,6824 ha valamint 25,9620 ha térmértékű ingatlan adásvétele tárgyában. A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Fftv.) 21. §-ának megfelelően az adásvételi szerződéseket kifüggesztették a Pécsudvardi Közös Önkormányzati Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) hirdetőtábláján. Az ingatlanok kapcsán elővásárlásra jogosult határidőben elfogadó nyilatkozatot tett, az elfogadó nyilatkozatot azonban nem személyesen az illetékes jegyzőnek, hanem a Hivatal főelőadójának adta át. A Hivatal az elfogadó nyilatkozatot érvényesnek tekintette, a nyilatkozatot „elővásárló adásvételi szerződésbe belépést tanúsító okiratba” foglalták, végül az ingatlanokra vonatkozóan bejegyezték az elővásárlásra jogosult tulajdonjogát az ingatlannyilvántartásba. Az indítványozó az Fftv. 21. § (3) bekezdésére hivatkozással vitatta az elővásárlásra jogosult elfogadó nyilatkozatának érvényességét, tekintettel arra, hogy azt az elővásárlásra jogosult nem a jegyzőnek adta át. Hivatkozott az Fftv. 21. § (9) bekezdésére, és kérte annak megállapítását, hogy az elővásárlásra jogosult és az NFA között az adásvételi szerződések nem jöttek létre.
- [3] 1.2. Az első fokon eljáró Kaposvári Törvényszék 2019. április 23-án hozott, 9.P.20.559/2018/32. számú ítéletében helyt adott az indítványozó keresetének. Indokolásában megállapította, hogy a jegyző távollétében helyettesíthető, azonban a Hivatal szervezeti és működési szabályzatában rögzíteni kell, amennyiben a jegyző nevében és megbízásából, kiadmányozás keretei között más jár el. Az elsőfokú bíróság utalt az elfogadó nyilatkozatot átvett főelőadó munkaköri leírására, melyben a hirdetmények, kifüggesztések kezelése szerepelt, valamint a közszolgálati szabályzatról szóló 1/2014. számú jegyzői utasításra melynek VIII. fejezet 1. pontja szabályozta a helyettesítést a jegyző távollétében. A Kaposvári Törvényszék megállapította, hogy a főelőadó nem volt jogosult eljárni, illetve eljárása sem felelt meg az előírásoknak, tekintettel arra, hogy az átvett iratokon olvashatatlan volt az aláírása és a beosztása, valamint nem került feltüntetésre az, hogy a jegyző nevében vette át a jognyilatkozatokat.
- [4] Az elővásárlásra jogosult fellebbezése folytán másodfokon eljáró Pécsi Ítéltábla 2020. június 18-i, Pf.V.20.059/2019/26. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította. A másodfokú bíróság szerint önmagában az, hogy az elfogadó jognyilatkozat átvételénél a jegyző helyett a Hivatal főelőadója járt el, az elővásárlásra jogosult joggyakorlását nem érintette. A másodfokú bíróság megállapította, hogy csak az elővásárlásra jogosult mulasztása vezethetett volna az Fftv. 21. § (9) bekezdés szerinti jogvesztéshez, így e jogkövetkezmény akkor sem lett volna alkalmazható, ha a főelőadó felhatalmazás nélkül intézkedett volna az elfogadó nyilatkozat átvétele során. A Pécsi Ítéltábla szerint a kiadmányozási jog gyakorlása nem a döntési jogkör átengedését, csupán a természetes hivatali munkamegosztás megvalósítását jelenti. Az elfogadó jognyilatkozatot átvett főelőadó munkaköri leírása, valamint a Hivatal szervezeti és működési szabályzata alapján jogosult és egyben köteles volt a jegyző utasítása szerint eljárni a jognyilatkozat átvételében.

- [5] A másodfokú ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, mely 2021. szeptember 7-én hozta meg Pfv.VI.21.127/2020/5. számú ítéletét, fenntartva hatályában a jogerős másodfokú ítéletet. A Kúria megállapította, hogy a jegyző a fölforgalmi hatósági jóváhagyási eljárásban nem hoz alakszerű határozatot, nincs önállóan gyakorolt jogköre. A Kúria Kfv.II.37.899/8.2017. számú (EBH2019. K.9.) döntésére hivatkozott, melyben rögzítette: az elővásárlásra jogosult közigazgatási perben bizonyíthatja, hogy az Fftv. 21. § (4) bekezdése szerint járt el. Az Fftv. 21. § (9) bekezdés szerinti jogvesztésnek csupán az lehet indoka, ha nem teljesülnek az elfogadó jognyilatkozat átvételének feltételei; a jegyzői eljárás esetleges hibái miatt legfeljebb eljárási szabálysértés állapítható meg az eljáró személy terhére.
- [6] 1.3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát. Panaszában az indítványozó kérte a Kúria Pfv.VI.21.127/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntés ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a P) cikk (1) bekezdésével, a XV. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint a 28. cikkel, az alábbiak szerint.
- [7] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét azért állítja, mert megítélése szerint a Kúria döntésének alapját képező joggyakorlat a jogállamiság követelményét sérti.
- [8] A Kúria ítélete az indítványozó szerint azért sérti a P) cikk (1) bekezdését, mert a Kúria joggyakorlata nem biztosítja a termőföld mint szűkös erőforrás kereskedelmének szigorú alaki és anyagi feltételeinek betartását.
- [9] Az indítványozó szerint ügyfélként sérült az az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerint megalapozott elvárása, hogy a hatósági ügyben kötelezően alkalmazandó jogszabályt a hatóság alkalmazza.
- [10] Az indítványozó arra tekintettel állítja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jogának sérelmét, hogy az elővásárlási jog gyakorlása során a Kúria az elvileg azonos eljárási kötelezettségekkel bíró feleket eltérő pozícióba helyezte, a hibás ügyletet teljesítő felet jogtalan előnyhöz juttatta, s ennek orvoslását a bírói út igénybevételekor ellehetetlenítette.
- [11] Az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét azért állítja az indítványozó, mert a Kúria az Fftv. szerinti elővásárlási jog gyakorlása vonatkozásában *contra legem* joggyakorlatot alakított ki.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésének megfelelően elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Pécsi Törvényszék ítéletét az indítványozó 2021. október 1. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2021. november 30. napján, határidőben került benyújtásra. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.
- [14] 2.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésének megfelelően alkotmányjogi panasz előterjesztésére csak valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozással van lehetőség. Az Alkotmánybíróság állandó joggyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikke nem biztosít az indítványozók számára olyan, Alaptörvényben biztosított jogot, amelyre az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panaszt lehetne alapozni {lásd például: 3535/2021. (XII. 24.) AB végzés, Indokolás [31]}, ekként ezen indítványi elem nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja követelményének. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a P) cikk (1) bekezdése sem tartalmaz az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3435/2020. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [15]}, így az indítvány e tekintetben sem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának.
- [15] Abban is következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata, hogy a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 3371/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Ennek megfelelően a B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványi elem sem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételt.

- [16] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt akkor fogadhatja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e*) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [17] Az indítványozó arra tekintettel állítja az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét, hogy sérült az a megalapozott elvárása, hogy ügyében a hatóság az alkalmazandó jogszabályt alkalmazza. Tekintettel arra, hogy a támadott ítélet a Kúria mint bíróság felülvizsgálati eljárásában született, továbbá az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése a törvény előtti egyenlőséget garantálja, alkotmányjogi panaszban megjelölt indokolás nem hozható összefüggésbe a Kúria ítéletével, az alkotmányjogilag értékelhető összefüggés hiánya pedig az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indítvány elbírálásának akadálya. Ebből következően az alkotmányjogi panasz ebben az elemében nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja követelményét.
- [18] 2.4. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a határozott kérelem követelményének eleget tesz.
- [19] 2.5. Az Abtv. 29. §-a szerint az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E feltételek vagylagosak, fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Figyelemmel az Alkotmánybíróság részletesen kimunkált esetjogára az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének tartalmával kapcsolatban, az indítvány alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett értékelnie, hogy az indítványban foglaltak alapján felvethető-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye.
- [21] Az indítványozó arra tekintettel állítja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jogának sérelmét, hogy Kúria felülvizsgálati eljárásában elfogadta a Pécsi Ítéltábla másodfokú ítéletében pontatlanul megállapított, a bizonyítékokkal összhangban nem álló tényállását. Az indítványozó szerint a Kúria nem vizsgálta megfelelően az elővásárlási jognyilatkozat átvételének jogszerűségét és a jogsértő magatartást részesítette védelemben. A Kúria ezzel a hibás ügyletet teljesítő felet jogtalan előnyhöz juttatta, s ennek orvoslását a bírói út igénybevételekor ellehetetlenítette.
- [22] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy hatásköre az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok elbírálása során a bírói döntésben foglalt jogértelmezés alaptörvényellenességének, alapjogokkal való összhangjának vizsgálatára korlátozódik, és nem terjed ki a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, különben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy az indokolásban megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {lásd például: 3516/2021. (XII. 13.) AB határozat, Indokolás [48]}. Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét, ezért önmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {lásd például: 3441/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [23] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem, mivel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét nem vetette fel.

[24] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdésére is figyelemmel, visszautasította.

Budapest, 2022. június 21.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4795/2021.

